מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבחין בין יישובים כפריים ועירוניים
- להכיר גורמי מיקום ואת השפעתם על הקמת יישובים
- להבין איך ולמה יישובים משתנים עם הזמן

גרסת חנ״מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א׳ – הבנה בסיסית

1. א – הסיבות להקמת יישוב דווקא במקומו
2. ב – חיפה
3. ב – היא התרוקנה

חלק ב׳ – נכון או לא נכון

1. לא נכון – יישובים גדלים, מתכווצים ומשתנים באופיים
2. נכון – זהו בדיוק תהליך האורבניזציה
3. לא נכון – יישוב כפרי קטן וקרוב לטבע

חלק ג׳ – השלימו את המשפט

1. חיים
2. מושבה
3. אורבניזציה

חלק ד׳ – התאימו יישוב לגורם המיקום שלו

1 – ב (הר עם מעיין)
2 – ד (נמל)
3 – א (אוניברסיטה והיי-טק)
4 – ג (מפעלים שנסגרו)

חלק ה׳ – סדרו את רצף היישובים מהקטן לגדול

1. כפר
2. מושב
3. מושבה
4. עיירה

חלק ו׳ – כתיבה והבעת דעה

1. תשובה אישית הכוללת גורם מקורי אחד לפחות וגורם חדש אחד (למשל רכבת, היי-טק, קליטת עלייה)

כרטיס יציאה – מה לחפש

- גודל, צפיפות, שירותים ואופי קהילתי
- פיזי: מים/קרקע/הגנה; אנושי: תעסוקה/תשתיות/קרבה לדרכים
- כי גורמי המיקום משתנים, כלכלה משתנה, ומתרחשים תהליכים כמו אורבניזציה

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בדוגמה מהיישוב של התלמידים עצמם כדי לחבר את החומר
- כדאי להדגים על לוח את רצף היישובים מכפר למגה-סיטי לפני התרגול
- בדיון על הדילמה, לעודד הקשבה לטיעונים הנגדיים לפני הצבעה

דף תרגול: יישובים מגוונים ומשתנים

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

יישובים נבדלים בגודלם, באופיים ובדרך שבה הם נולדו וגדלים. בדף זה נתרגל את המושגים המרכזיים ונבחן דוגמאות מהארץ ומהעולם.

בנק מילים: מושבה | חיים | אורבניזציה

1 חלק א׳ – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהם גורמי מיקום?

א) הסיבות להקמת יישוב דווקא במקומו ב) כפתורים במפה ג) חוקי תנועה בעיר

2. איזה יישוב הוקם סביב נמל?

א) ירושלים ב) חיפה ג) באר שבע

3. מה קרה לדטרויט כשהמפעלים נסגרו?

א) היא גדלה ב) היא התרוקנה ג) היא הפכה לכפר

2 חלק ב׳ – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	כל היישובים נשארים אותו דבר לאורך זמן	☐	☐
2	כפר שעובר אורבניזציה הופך עירוני יותר	☐	☐
3	יישוב כפרי הוא בדרך כלל גדול וצפוף	☐	☐

3 חלק ג׳ – השלימו את המשפט

השלימו את המילה החסרה.

1. יישוב הוא מקום שבו אנשים _____ ועובדים באופן קבוע

2. ברצף היישובים, בין כפר לעיר נמצאים גם מושב ו_____

3. תהליך שבו יישוב כפרי הופך עירוני נקרא _____

4 חלק ד' – התאימו יישוב לגורם המיקום שלו

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. ירושלים	___	**א.** אוניברסיטה והיי-טק
2. חיפה	___	**ב.** הר עם מעיין
3. באר שבע (היום)	___	**ג.** מפעלים שנסגרו
4. דטרויט	___	**ד.** נמל

5 חלק ה' – סדרו את רצף היישובים מהקטן לגדול

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	מושבה
☐	עיירה
☐	מושב
☐	כפר

6 חלק ו' – כתיבה והבעת דעה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו יישוב (שלכם או סמוך) וכתבו: מתי הוקם, מה היו גורמי המיקום המקוריים, ואילו גורמים חדשים משנים אותו היום

כרטיס יציאה

מהו ההבדל המרכזי בין יישוב כפרי לעירוני?

תנו דוגמה אחת לגורם מיקום פיזי ואחד אנושי

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀